

In illud: Pater si possibile est

Εἰς τὸ, Πάτερ, εἰ δυνατόν, τὸ ποτήριον τοῦτο παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ. Τῆ μεγάλης Παρασκευῆ.

61.751

Οὐδὲν ἀπεοίκασιν οἱ τῆς Ἐκκλησίας διδάσκαλοι μητρὶ φιλοτέκνω, πάντα πόνον καὶ κάματον ὑπομένουσιν διὰ τὴν τῶν φιλάτων τέκνων ἀνατροφὴν. Ὡς γὰρ ἐκείνη τὸν μασθὸν προΐσχουσα, τὴν τοῦ γάλακτος ἀκάματον τροφήν τῷ φιλάτῳ παρέχει, ὡσαύτως καὶ ὁ τῆς Ἐκκλησίας διδάσκαλος τὴν θηλὴν τῆς διανοίας προβαλλόμενος τοῖς παισὶ τῆς Ἐκκλησίας, πόθῳ ψυχῆς ὑφέλκει τὸ γάλα τοῦ λόγου παρακαλεῖ. Καὶ ὡσπερ ἡ μήτηρ μετὰ τὴν ἐκ τοῦ γάλακτος ἀνατροφῆς διαγωγήν, καὶ τὸν δύσθρυπτον ἄρτον διαλύει, καὶ τὰ λαχανικὰ βρώματα ἀρτύμασι νοστήσασα, καὶ πυρὶ περιλειώσασα, ὑπηρετίς τῆς ζωῆς τῶν οἰκείων τέκνων γίνεται· τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὁ διδάσκαλος μετὰ τὴν κατήχησιν τῶν θείων λογίων, καὶ οἶονεὶ μετὰ τὴν γαλακτοτροφίαν, καὶ τὸν δυσερμήνευτον ἄρτον τοῦ λόγου τῆ μαχαίρα τοῦ πνεύματος διαλύσας, καὶ τῶν ποικίλων καὶ διαφόρων ἐρμηνειῶν καὶ θεωριῶν Γραφικῶν εἰς μίαν κρᾶσιν διδασκαλίας συναγαγὼν, νόστιμον τὸν λόγον τοῖς ὑπ' αὐτοῦ τρεφομένοις παισὶ μεταδίδωσι.

Διὸ δὴ καὶ ἡμεῖς, ἀγαπητοὶ, ἐν ταῖς προλαβούσαις ἡμέραις τοῖς εὐθυλύτοις λόγοις ὑμᾶς γαλακτοτροφήσαντες, νῦν πρὸς διδαγμάτων θεωρίαν ἄγωμεν, τοῦ ἁγίου Πνεύματος νόστιμον ὑμῖν τὸν λόγον τῆς διδασκαλίας ἀρτύοντος. Ἔστι δὲ ἡμῖν προκείμενος ἐπὶ τῆς τῶν Γραφῶν τραπέζης, ὁ ἄρτος τοῦ λόγου τοιοῦτος· Διὰ τί ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὑπὲρ τῆς πάντων ζωῆς ἐληλυθὼς ἀναδέξασθαι τὸ παθεῖν καὶ θανεῖν, ἐλθὼν ἐπὶ τὸν αἰοίδιμον σταυρὸν λέγει· Πάτερ, εἰ δυνατόν, τὸ ποτήριον τοῦτο παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ. Πολλοὶ γὰρ μὴ νοήσαντες τὸν σκοπὸν τῆς σοφίας, καὶ τὸν κεκρυμμένον θησαυρὸν ἐν τῷ ῥήματι, μὴ προσεσχηκότες, δειλίας αὐτοῦ καταγγέλλουσιν.

Ἄλλὰ δεῦρο καὶ ἡμεῖς, ἀγαπητοὶ, τέως πρὸς αὐτὸν, ὡσπερ νηπιοὶ διαλεχθῶμεν, ἵνα τὰ ὑπ' ἐκείνου ἡμῖν νοήματα ὡς νηπίοις διαπορθμεύσωμεν. Εἴπωμεν τοίνυν πρὸς αὐτὸν, οὐχ ὡσπερ τέλειοι, ἀλλ' ὡς νηπιοὶ· Τίνος ἔνεκεν, Κύριε, ἐλθὼν τοῦ παθεῖν ὑπὲρ ἡμῶν, ἐλθὼν τοῦ σταυρωθῆναι, δειλιᾶς καὶ εὐχῆ λέγων· Πάτερ, εἰ δυνατόν, τὸ ποτήριον τοῦτο παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ; Εἰ ἑαυτὸν ἐκένωσας μορφήν δούλου λαβὼν, μηδενὸς σε ἀναγκάσαντος, τί νῦν ἄλλον ἀξιοῖς καὶ λέγεις· Πάτερ, εἰ δυνατόν, τὸ ποτήριον τοῦτο παρελθέτω; Καὶ μὴν συνεῖχου καὶ ἔσπευδες τοῦ πιεῖν τὸ ποτήριον τοῦτο. Ἔλεγες γὰρ, Βάπτισμα ἔχω βαπτισθῆναι· καὶ πῶς συνέχομαι, ἕως οὗ πῶ αὐτό; καὶ ὁ συνεχόμενος καὶ σπεύδων τοῦ πιεῖν αὐτό, παραιτεῖς καὶ λέγεις· Πάτερ, εἰ δυνατόν, τὸ ποτήριον τοῦτο παρελθέτω. Μὴ γὰρ ἠγνόεις, ὅτι ἡμελλες ὑπὲρ ἡμῶν θάνατον ὑπομένειν; Καὶ μὴν σὺ ἔλεγες, ὅτι· Δεῖ τὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδοθῆναι καὶ σταυρωθῆναι καὶ τῆ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. Τί οὖν ἐλθὼν ἐγγὺς τοῦ σταυροῦ παραιτῆ καὶ λέγεις· Εἰ δυνατόν, τὸ ποτήριον τοῦτο παρελθέτω; Καὶ εἰ τοῦτο ἐβούλου, τί τῷ σῶ μαθητῆ Πέτρῳ κωλύοντί σε ἐπετίμησας; ἔλεγες γὰρ, Δεῖ τὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου σταυρωθῆναι καὶ ταφῆναι καὶ τῆ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. Ἔλεγε δὲ καὶ Πέτρος· Ἰλεῶς σοι, Κύριε, οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο· πρὸς ὃν ἀγανακτήσας ἔφη, 61.752 Ὑπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ· σκάνδαλόν μου εἶ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

Εἰ οὖν ἐκείνῳ ἐπετίμησας τότε, ὡς ἀνθρώπινα φθεγγομένῳ, τί νῦν ἐπιζητεῖς ὃ τότε ἐκεῖνος ἐκώλυε, καὶ λέγεις· Πάτερ, εἰ δυνατόν, τὸ ποτήριον τοῦτο παρελθέτω;

Σὲ κτιστὴν τῶν ὀρωμένων καὶ μὴ ὀρωμένων μανθάνομεν εἶναι· καὶ γὰρ νόσους ἀφῆ χειρὸς ἑθεράπευσας, καὶ νεκρῶν λελυμένα σώματα διὰ ῥήματος ἔπηξας, καὶ πηγὰς αἱμάτων κρασπέδοις ἱματίων ἐξήρανας, ἐκ πέντε ἄρτων πεντακισχιλίους ἄνδρας εἰς κόρον διέθρεψας, ἀνέμοις καὶ θαλάσῃ ἐπετίμησας, καὶ πάντα σοὶ ὑπήκουσαν τρόμῳ· καὶ ὁ τοσοῦτων θαυμάτων δημιουργὸς, καὶ θανάτων λυτήριος νῦν θάνατον φοβῆ, καὶ λέγεις· Πάτερ, εἰ δυνατόν, τὸ ποτήριον τοῦτο παρελθέτω; Καὶ εἰ σὺ θάνατον φοβῆ, ἐν τίνι λοιπὸν ἔξομεν τῆς ζωῆς τὰς ἐλπίδας; καὶ εἰ φοβῆ θάνατον, πῶς λέγεις, Ἐγὼ εἶμι ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἀνάστασις; ζωὴ γὰρ καὶ ἀνάστασις θάνατον οὐδέποτε φοβεῖται. Τί δὲ ἐστὶ καὶ ὃ λέγεις· Πάτερ, εἰ δυνατόν, τὸ ποτήριον τοῦτο παρελθέτω; Ἄρα ἀγνοεῖς, ὁ εἰδὼς τὰ πάντα πρὶν γενέσεως αὐτῶν, ἀγνοεῖς πότερον δυνατόν ἐστίν, ἢ ἀδύνατον παρελθεῖν τὸ ποτήριον;

Καὶ πῶς ἔλεγες· Οὐδεὶς γινώσκει τὸν Πατέρα, εἰ μὴ ὁ Υἱός; καὶ τὸν μὲν Πατέρα ἐπιγινώσκεις, οὗ μείζον οὐδὲν ἐστὶ, τὸ δὲ ποτήριον, εἰ δυνατόν ἐστὶ παρελθεῖν, οὐ γινώσκεις; Πῶς δὲ καὶ ὁ Παῦλός φησιν, ὅτι· Οὐκ ἔστι κτίσις ἀφανῆς ἐνώπιον αὐτοῦ, πάντα δὲ γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ; καὶ πάλιν, Ζωὴ γὰρ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐνεργῆς, καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον, καὶ δικνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς τε καὶ πνεύματος, ἀρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας. Εἰ οὖν οὐκ ἔστι κτίσις ἀφανῆς ἐνώπιον αὐτοῦ, πάντα δὲ γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πῶς σὺ νῦν, ὡς ἀγνοῶν, λέγεις, Πάτερ, εἰ δυνατόν, τὸ ποτήριον τοῦτο παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ, ἐὰν μὴ τι ἢ ἀποκεκρυμμένον μυστήριον ἐν τῷ λόγῳ; Οὐ πρέπει σοι, Κύριε, ὁ λόγος οὗτος· Θεὸς γὰρ εἶ, Θεοῦ Υἱὸς, Λόγος, σοφία, δύναμις, φῶς, ἥλιος δικαιοσύνης, πηγὴ ἀθάνατος, ζωὴ αἰώνιος, ἀνάστασις ἡμῶν τῶν τῇ ἁμαρτίᾳ τεθνατωμένων. Πάτερ, εἰ δυνατόν, τὸ ποτήριον τοῦτο παρελθέτω. Ὡ πῶς δυσέφικτός ἐστὶν ὁ λόγος καὶ δυσθεώρητος καὶ δυσδιάκριτος; ὦ πῶς στενός ἐστὶ καὶ τεθλιμμένος παρὰ πολλοῖς ἀνθρώποις; Δίδαξον ἡμᾶς, Κύριε, τὸ μυστήριον τοῦτο τοῦ λόγου σου· σοῦ γὰρ ἔσμεν, καὶ σοὶ ἐπιστεύσαμεν.

Μὴ ἐπαιρέσθω ὁ γίγας ἐν τῇ βλασφημίᾳ αὐτοῦ Εὐνόμιος, μηδὲ ὄνειδιζέτω παρεμβολὴν Κυρίου Ἰσραὴλ· ἐκεῖνος μὲν γὰρ ἡμᾶς ὄνειδίζει, εἰς σὲ δὲ τὸν Δεσπότην ἡμῶν ἀνατρέχει ἢ ὕβρις. Ἐξέγειρον τὸν ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν ἐγκείμενον νοῦν, καθάπερ τὸν πραότατον Δαυῖδ· δὸς ἡμῖν ἓνα λόγου λίθον, ἵνα δι' αὐτοῦ σφενδονήσαντες, τὸ κεφάλαιον τῆς δυσσεβείας αὐτῶν διαλύσωμεν, ἵνα γνῶ πᾶσα ἡ παρεμβολὴ σήμερον, Ὅτι σὺ εἶ Κύριος ὕψιστος, μόνος ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν. Πολὺς ἡμῖν ὁ αἰρετικῶν ἐπίκειται σύλλογος, τί λέγων; Ὁρᾶς πῶς φοβεῖται καὶ δειλιᾷ; ὀρᾶς πῶς εὐχεται τῷ 61.753 Πατρὶ λέγων· Πάτερ, εἰ δυνατόν, τὸ ποτήριον τοῦτο παρελθέτω; Νῦν Εὐνόμιος χαίρει, νῦν Ἄρειος εὐφραίνεται, ὡς εὐρηκότες ῥήματα βλάσφημα κατὰ τῆς ἀληθείας συρίζοντα. Ἀλλὰ μὴ εὐφρανθεῖτε, πάντες οἱ ἀλλόφυλοι· συνετρίβη γὰρ ὁ ζυγὸς τοῦ παίοντος ἡμᾶς. Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός. Γνώτε, ἔθνη, καὶ ἡττᾶσθε. Ἐὰν γὰρ πάλιν ἰσχύσητε, πάλιν ἡττηθήσεσθε, καὶ ἦν ἂν βουλήν βουλευθήσεσθε, διασκεδάσει Κύριος. Τὸ γὰρ στόμα Κυρίου ἐλάλησε ταῦτα· Πάτερ, εἰ δυνατόν, τὸ ποτήριον τοῦτο παρελθέτω. Ὡ ποτήριον ζωῆς καὶ ἀθανασίας μεμεστωμένον! ὃ λαβόντες Εὐνόμιος καὶ Ἄρειος, τῇ οἰκείᾳ κακοπιστίᾳ ἐπιθολώσαντες, ποτίζουν σὺν πλησίον ἀνατροπὴν δολερὰν, οἱ τὴν ἐν αὐτῷ γλυκεῖαν κρᾶσιν τῶν νοημάτων πικρὰν εἶναι νομίζοντες, καὶ μήτε τὴν, Οὐαὶ, φωνὴν φοβούμενοι, λεγοῦσης τῆς Γραφῆς· Οὐαὶ τῷ ποτίζοντι τῷ πλησίον αὐτοῦ ἀνατροπὴν δολερὰν! Οὐαὶ οἱ λέγοντες τὸ πικρὸν γλυκὺ, καὶ τὸ γλυκὺ πικρὸν· οἱ τιθέντες τὸ φῶς σκότος, καὶ τὸ σκότος φῶς! Οὐαὶ οἱ συνετοὶ ἐν ἑαυτοῖς, καὶ ἐνώπιον ἑαυτῶν ἐπιστήμονες!

Ἡμεῖς δὲ, ἀγαπητοὶ, λαβόντες τὸ ποτήριον τοῦ Κυρίου ἡμῶν, τὴν ἐν αὐτῷ γέμουσαν διδασκαλίαν πόθῳ ψυχῆς ἀρυσώμεθα. Πάτερ, εἰ δυνατόν ἐστι, τὸ ποτήριον τοῦτο παρελθέτω. Οὐχ ὡς σὺ νομίζεις, Ἄρειε, ἄρα δειλιᾷ ὁ Κύριος ἡμῶν, ἢ φοβούμενος τὸν θάνατον ταῦτα λέγει· πῶς γὰρ ἂν ἐφοβήθη ὁ ἐξουσίαν ἔχων θανεῖν καὶ μὴ θανεῖν; λέγει γάρ· Ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι τὴν ψυχὴν μου, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν. Εἰ μὲν γὰρ ἠναγκάζετο ὑπό τινος, καλῶς ἔλεγες αὐτὸν δειλιᾶν· νῦν δὲ αὐτὸς λέγει, Ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι τὴν ψυχὴν μου, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν· τοῦτ' ἔστιν. Οὐκ ἀναγκάζομαι ὑπό τινος, ἐπεὶ καὶ ἔλεγεν· Ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι τὴν ψυχὴν μου, καὶ ἐξουσίαν ἔχω λαβεῖν αὐτήν· ἀλλ' ὥσπερ ἑμαυτὸν ἐκένωσα, μορφὴν δούλου λαβὼν, μηδενός με ἀναγκάζοντος, καὶ ἑμαυτοῦ τὸ σῶμα ὠκοδόμησα. Ἡ γὰρ σοφία ὠκοδόμησεν ἑαυτῇ οἶκον· τὸν αὐτὸν τρόπον δύναμαι καὶ λυθὲν μου τὸ σῶμα θανάτῳ διὰ τῆς ζωῆς ἐγεῖραι. Ἐγὼ γὰρ εἶμι ὁ λέγων, Λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. Ὡστε οὖν οὐ δειλιῶν, οὐδὲ φοβούμενος τὸν θάνατον ταῦτα λέγω, Πάτερ, εἰ δυνατόν, τὸ ποτήριον τοῦτο παρελθέτω, ἀλλ' ἀποκρύφου μυστηρίου λόγον προβαλλόμενος. Τοῦτο τὸ ῥῆμα δέλεάρ ἐστι τῷ διαβόλῳ· δεῖ με αὐτὸν τούτοις τοῖς ῥήμασιν ἀγκιστρεῦσαι. Εἶδέ με ὁ διάβολος πολλὰ σημεῖα πεποιηκότα, ὅτι νόσους ἀφῆ χειρὸς ἐθεράπευσα, ὅτι λεγεῶνας δαιμόνων ῥήματι ἐφυγάδευσα, ὅτι λεπρῶν χαλαζώματα δίκην πτύου τῷ λόγῳ ἀπέξεσα, ὅτι παραλελυμένα γόνατα φωνῇ ἔπηξα, ὅτι ἀνέμοις καὶ θαλάσσει ἐπετίμησα, καὶ πάντα μοι ὑπήκουσαν τρόμῳ· καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων θεωρήσας με εἶναι Υἱὸν Θεοῦ, ἐνόησεν ὅτι, Ἐὰν ἐγὼ σταυρωθῶ, ἐκεῖνος ἀπώλετο· ἐὰν ἐγὼ κατέλθω εἰς τὰ καταχθόνια, τοὺς μοχλοὺς αὐτοῦ τοὺς σιδηροὺς συντρίψω, καὶ τὰς πύλας αὐτοῦ τὰς χαλκᾶς συνθλάσω. Καὶ ταῦτα θεωρήσας, φοβούμενος φεύγει στήσαι τὸ πολυτίμητόν μοι [τὸ] τρόπαιον τοῦ σταυροῦ. Τί οὖν ἐγὼ ποιῶ; Ὡς σοφὸς ἀλιεὺς ὑποκρίνομαι δειλιᾶν, ὑποκρίνομαι φοβεῖσθαι τὸν θάνατον, καὶ λέγω· Πάτερ, εἰ δυνατόν, τὸ ποτήριον τοῦτο παρελθέτω· ἵνα ἐκεῖνος ἐκ τῶν τοιούτων ταπεινῶν μου ῥημάτων νομίσας με ἄνθρωπον εἶναι δειλὸν, φεύγοντα τὸν θάνατον, σπεύσῃ ἐν μέσῃ τῇ γῆ στήσαι τὸ ξυλοπαγὲς μυστήριον τοῦ σταυροῦ, ὡς νομίζει, κατ' ἐμοῦ. Δεῖ με οὖν ὡς σοφὸν ἀλιέα τεχνάσασθαι κατ' αὐτοῦ, δεῖ με πάντα ὑπομεῖναι ὑπὲρ τῆς πάντων ζωῆς. Εἰ γὰρ ἐκεῖνος ἐτεχνάσατο ἐξ ἀρχῆς κατὰ τῆς τοῦ Ἀδάμ ἀπωλείας, πολλῶ μᾶλλον ἐγὼ τεχνάσομαι ὑπὲρ τῆς πάντων σωτηρίας. Ῥήμασι δολεροῖς ἠπάτησε τὸν Ἀδὰμ, ῥήμασι θεϊκοῖς ἀπατηθήσεται ὁ δολερός. Πάτερ, εἰ δυνατόν, τὸ ποτήριον τοῦτο παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ.

Ἐὰν μὴ ὁ ἀλιεὺς, ὅτε χαλάσει τὸ ἄγκιστρον εἰς τὴν θάλασσαν, ποτὲ μὲν ἐνδῶ τῷ ἀγκίστρῳ, ποτὲ δὲ ὡς φεύγοντα δεῖξῃ τὸν σκώληκα, τῇ χειρὶ ὑφέλκων, οἱ ἰχθύες οὐκ ἐφάλλονται. Περιέθηκα τῷ ἀγκίστρῳ μου τῆς θεότητος τὸν σκώληκα τοῦ σώματος· ἐχάλασα τὸ ἄγκιστρον κεκρυμμένον ἐν τῷ σκώληκι τοῦ σώματος εἰς τὸν βυθὸν τοῦ βίου τούτου· ἐὰν μὴ ὁ σκώληξ ὡς σκώληξ κινηθῇ, ὁ ὀφείλων ἀγκιστρευθῆναι οὐκ ἐπέρχεται τῷ ἀγκίστρῳ. Δεῖ με τοίνυν ὡς σκώληκα σχηματίσασθαι, καὶ λαλῆσαι· Ἐγὼ γὰρ εἶμι σκώληξ, καὶ οὐκ ἄνθρωπος· ἵν' ἐκεῖνος 61.754 ἐπιδράμη καὶ ἄψηται τῷ ἀγκίστρῳ, καὶ ἐλκυσθῇ ὑπ' ἐμοῦ, καὶ πληρωθῇ τὸ γεγραμμένον ἐν τῷ Ἰώβ· Ἄξεις δὲ δράκοντα ἐν ἀγκίστρῳ. Γίνομαι ὡς ἄνθρωπος δειλιῶν, γίνομαι ὡς φεύγων τὸν θάνατον· εἶπω, Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου· εἶπω, Πάτερ, εἰ δυνατόν, τὸ ποτήριον τοῦτο παρελθέτω. Ἀκούων ἐκεῖνος τούτων τῶν ῥημάτων, χαίρει καὶ εὐφραίνεται· σπεύδει γὰρ τὰ ἐναντία μου πράττειν. Ὅταν ἀκούσῃ, Πάτερ, εἰ δυνατόν, τὸ ποτήριον τοῦτο παρελθέτω, εὐφραίνεται· καὶ τί λέγει ἐν ἑαυτῷ; Καὶ οὗτος ἄνθρωπός ἐστι. Κατέπιον τὸν Ἀβραάμ, τὸν Ἰσαάκ, τὸν Ἰακώβ, τοὺς πατριάρχας καὶ τοὺς προφήτας· καταπίω καὶ τοῦτον. Ἴδου γὰρ, ὡς ἄνθρωπος, δειλιᾷ· ἄνθρωπός ἐστι· καταπίω αὐτόν. Καταπίη με ὡς ἄνθρωπον, καὶ

εύρησει με ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτοῦ ὡς Θεὸν ἐργαζόμενον. Πάτερ, εἰ δυνατόν, τὸ ποτήριον τοῦτο παρελθέτω. Καταπίη τὴν ζύμην τοῦ σώματος, καὶ εὐρήσει τὸν ἄνθρακα τὸν ἄσβεστον τῆς θεότητος, δεινῶς αὐτὸν ἔνδοθεν κατακαίοντα· Πῦρ γὰρ ἦλθον βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν. Πάτερ, εἰ δυνατόν, τὸ ποτήριον τοῦτο παρελθέτω. Λαλήσω ὡς ἄρνιον, οὐ θέλω βλέπειν αὐτὸν τὴν στίλβουσαν μάχαιραν τῆς θεότητος, ἵνα μὴ φύγη ὁ λύκος. Καταπίη με ὡς ἄρνιον, καὶ ὑπὸ τῆς ἔνδοθεν τῆς τριστόμου μαχαίρας κατακεντηθήσεται· Οὐκ ἦλθον γὰρ εἰρήνην βαλεῖν αὐτῷ, ἀλλὰ μάχαιραν. Πάτερ, εἰ δυνατόν, τὸ ποτήριον τοῦτο παρελθέτω.

Κρύπτω τὸν ποιμένα Θεὸν ἐν τῷ ἄρνιῳ τοῦ σώματος· οὐ θέλω φανερωῖσαι τὸν ποιμένα Θεὸν, ἵνα μὴ φύγη ὁ λύκος· ἐὰν ἴδῃ τὸν ποιμένα, ἀφίσταται ὁ λύκος. Λαλήσω ὡς ἄρνιον. Πάτερ, εἰ δυνατόν, τὸ ποτήριον τοῦτο παρελθέτω. Λαλήσω ὡς ἄρνιον μὴ ἔχον ποιμένα· ἐγενόμην γὰρ ὡσεὶ ἄνθρωπος ἀβοήθητος. Καταπίη με ὡς ἄρνιον, καὶ ὑπὸ τοῦ ἔνδοθεν ποιμένος τῆ βακτηρία τοῦ σταυροῦ συνθλασθήσεται. Μασήσεται τὸν κόκκον τοῦ σινάπεως, καὶ εὐρήσει τὴν δριμύτητα τῆς θεότητος δεινῶς αὐτὸν βασανίζουσαν· μασήσεται με ὡς ἄνθρωπον, καὶ εὐρήσει τὴν στερῆρὰν πέτραν σφοδρῶς τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ συγκλῶσαν· ἵνα μάθῃ μηκέτι ἀνθρώπους μασᾶσθαι· καὶ πληρωθήσεται τὸ γεγραμμένον, Ὅ δὲ Θεὸς συνθλάσει τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ. Πάτερ, εἰ δυνατόν, τὸ ποτήριον τοῦτο παρελθέτω. Εἰ ἦδει ὁποῖόν ἐστι τὸ ποτήριον τοῦτο, ὅπερ ἐγὼ εἰρωνεῖα ἀπεύχομαι, ἐκεῖνος ἂν ἠὔξατο παρελθεῖν· κατ' ἐκείνου γὰρ ἐστὶ κεντητήριον, τοῖς δὲ ἐμοῖς σωτήριον. Ὅταν με καταπίη, τότε αἰσθήσεται ὃν κατέπιεν· ὅταν ἴδῃ δι' ἐμὲ ἥλιον ἀφανιζόμενον, ἡμέραν σκοτιζομένην, τότε καὶ αὐτὸς πικρανθήσεται· καὶ πληρωθήσεται τὸ γεγραμμένον· Ὁ ἄδης κάτωθεν ἐπικράνθη συναντήσας σοι. Πάτερ, εἰ δυνατόν, τὸ ποτήριον τοῦτο παρελθέτω.

Μὴ οὖν σκανδαλιζέτω ὑμᾶς τὰ τοιαῦτα ῥήματα ἐν σοφίᾳ λεγόμενα· ἐκδέξασθε καὶ ὄψεσθε τὴν ἔκβασιν τῶν λόγων μου, καὶ τότε θαυμάσετε τὴν σοφίαν τῶν ῥημάτων μου. Νομίζει μωρὸν μου τὸ τέχνασμα εἶναι· καὶ οὐκ οἶδεν ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ Θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστὶ· νομίζει ἐκ τῶν τοιούτων ἀσθενέστατόν με εἶναι, καὶ οὐκ οἶδεν ὅτι τὸ ἀσθενὲς τοῦ Θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων ἐστίν· οὐκ οἶδεν, ὅτι ἐγὼ μὲν πίνω τὸ ποτήριον, ἐκεῖνος δὲ μεθυσθήσεται καὶ σκοτισθήσεται, οἱ δὲ ἐμοὶ ἐξυπνισθήσονται καὶ ἐγερθήσονται. Νῦν χαίρει ἀκούων τῶν τοιούτων μου ῥημάτων, Πάτερ, εἰ δυνατόν, τὸ ποτήριον τοῦτο παρελθέτω· ὅταν μέντοι καταπίη με, ὅταν ἴδῃ πέτρας σχιζομένας, καὶ τὰ μνημεῖα καὶ τοὺς τάφους ἀναρῆρηγνυμένους, κάκεῖνον αὐτὸν ῥαχιζόμενον, καὶ τοὺς νεκροὺς ἀναπηδῶντας καὶ εἰς οὐρανοὺς ἀλλομένους, τότε μετανοήσει καὶ πενήσει ἐφ' οἷς νῦν χαίρει. Οὐκ οἶδεν ὅτι, ἦν ἰστᾶ παγίδα, ἑαυτῷ ἰστᾶ, καὶ αὐτὸς ἐμπεσεῖται, κατὰ τὸ γεγραμμένον· Λάκκον ὠρυξε, καὶ ἀνέσκαψεν αὐτὸν, καὶ ἐμπεσεῖται εἰς βόθρον, ὃν εἰργάσατο· οὐκ οἶδεν ὅτι ὃν μέλλει ἰστᾶν σταυρὸν, ἐμοὶ μὲν ἐστὶ παστὸς, ἐκείνῳ δὲ σταυρός· ἐμοὶ μὲν ἐστὶ θάλαμος, ἐκείνῳ δὲ θάνατος. Ὡ ποτήριον, διαβόλου κεντητήριον, δαιμόνων φυγαδευτήριον, ἀμαρτιῶν λικτητήριον, ζωῆς ἐργαστήριον, ἀμαρτωλῶν ἰλαστήριον, ἀθανασίας ποτήριον! Πλὴν, οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ. Ἔγνω ὁ δύστηνος ὅτι, ὅσα εἶπον, ἐγένετο· ἤκουσέ μου λέγοντος· Εὐχαριστῶ σοι, Πάτερ, ὅτι ἤκουσάς μου· ἐγὼ δὲ ἦδιν, ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις. Νῦν δὲ ἐπειδὴ ἠὔξαμην παρελθεῖν τὸ ποτήριον τοῦ θανάτου, ἵνα μὴ νομίσας διὰ τῆς εὐχῆς μου παρέρχε 61.755 σθαι τὸ ποτήριον, χαῦνος γένηται περὶ τὸ πρᾶγμα τοῦ σταυροῦ, τῆς εὐχῆς μου τὴν ἔκβασιν ἀμφίβολον ποιῶ, καὶ λέγω, Πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ. Τῷ Πατρί μου προσάπτω τοῦ θανάτου τὴν ἐξουσίαν· καίτοι αὐτὸς ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι τὴν ψυχὴν μου, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν. Κρύπτω τὸ θεϊκόν μου ἀξίωμα πετάλοις λογικοῖς· κρύπτω τὸ ἐξουσιαστικόν μου τῆς θεότητος λόγοις

άνθρωπίνοις· λέγω, Οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ. Οὐκ οἶδεν ὁ τυφλὸς, ὅτι τὸ ἐμὸν θέλημα καὶ τὸ τοῦ Πατρὸς μου ἓν ἐστι. Πάντα γὰρ ὅσα ἔχει ὁ Πατήρ, ἐμὰ ἐστι· καὶ, Ἐγὼ καὶ ὁ Πατήρ ἓν ἐσμεν. Πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ. Κρεμάσει τὸν κόκκον τοῦ σίτου, καὶ ὅταν καταπίῃ με, ὄψει αὐτὸν ὑπὸ τοῦ ἐντρίτου σχοινίου δεινῶς ἀπαγχόμενον. Ἄλλ' ἴσως ἔρει τις τῶν ἀκουόντων· Καὶ ἄρα γε ὁ Χριστὸς ἐνέπαιξε τῷ διαβόλῳ; ἢ ἐξὸν ἦν ἐμπαίζειν αὐτῷ; Πρὸς ὃν ἐροῦμεν, ὅτι Ἀνάγνωθι τὰς Γραφὰς, καὶ εὐρήσεις αὐτὸν τὸν Πατέρα λέγοντα πρὸς Μωϋσέα· Ὁρᾷς πόσα ἐμπέπαιχα τοῖς Αἰγυπτίοις; Τοιγαροῦν καὶ ὁ Κύριος ἐνέπαιξε τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς δαίμοσιν. Ἔδει γὰρ αὐτὸν ὡς ἀνόητον χλευασθῆναι τὸν μεγαλοῤῥημονοῦντα, καὶ λέγοντα· Ἐν τῇ ἰσχύι μου ποιήσω, καὶ ἐν τῇ συνέσει τῶν χειρῶν μου ἀφελῶ ὄρια ἔθνων, καὶ τὴν οἰκουμένην ὅλην, ὡς νοσσιὰν κατα 61.756 λήψομαι, καὶ ὡς καταλελειμμένα ὡὰ ἀρῶ, καὶ οὐδεὶς ἔσται, ὃς ἀντίπη μοι.

Ἔδει αὐτὸν τοίνυν ἐμπαιχθῆναι καὶ τοὺς δαίμονας, ἵνα ἀποδείξῃ τοὺς τὰ τοιαῦτα καυχωμένους καὶ παιδίων εἶναι ἀνοητοτέρους. Διὸ οὔτε ἔγνωσαν ὁ ἐποίουν· Εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν Κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν. Προανεφώνει δὲ καὶ ὁ προφήτης περὶ τοῦ δράκοντος τούτου, ὅτι ἐμπαιχθήσεται, λέγων· Δράκων οὗτος, ὃν ἔπλασας ἐμπαίζειν αὐτῷ. Ἄλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ πολὺ μηκύνοντες τὸν λόγον, δόξωμεν ἐμποδίζειν τοῖς μεθ' ἡμᾶς βουλομένοις φαιδρότερον τῆς Γραφῆς τὸ νόημα παραδοῦναι, ἐνθάδε σιωπῇ τὸν λόγον ἡμῶν στείλωμεν.

Προήχθημεν γὰρ εἰπεῖν εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ κεφάλαιον, οὐχ ὡς δυνάμενοι ἀπαραλείπτως εἰπεῖν, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἑαυτῶν δύναμιν διηγήσασθαι, καὶ ἀφορμὴν διδόναι τοῖς φιλομαθέσι· Δίδου γὰρ σοφῶ ἀφορμὴν, καὶ σοφώτερος ἔσται. Καὶ ὑμεῖς δὲ, ἀγαπητοί, ἐκ τῶν Γραφῶν ἀναλεξάμενοι πρὸς σύστασιν τῶν εἰρημένων, μειζρόνως λευκάνατε τὸ δυσθεώρητον νόημα.

Οὐ γὰρ δειλίας ἔνεκα ὁ Κύριος ἡμῶν, καθὼς προείπαμεν, ἀπεύχεται τὸ ποτήριον τοῦ θανάτου, ἀλλ' οἰκονομία θεϊκῆ· ἵνα ἐκ τῶν ἐμῶν ἐλαχίστων ῥημάτων τε καὶ νοημάτων καὶ ἐκ τῶν ὑμετέρων πόνων δόξα Χριστῷ ἀναπεμφθῇ, νῦν καὶ αἰεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.